

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

A szerkesztésért felelős:
ÜZV. DR. KISS PÁLNE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HÓNAPONKÉNT:
Egy évre 14 korona. Hónaponta 120 fillér.
Fél évre 7 korona. Hónaponta 60 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HÓNAPONKÉNT:
Egy évre 14 korona. Hónaponta 120 fillér.
Fél évre 7 korona. Hónaponta 60 fillér.

Makó és a földgáz.

Makó, január 22.

A földgáz ügyét tárgyalják mostanában a képviselőházban, arról tárgyalnak, amit a „Makói Független Újság” annyit emlegetett hasábjain annak idején, mikor a földgáz kérdése aktuális lett az országban.

Most, hogy az országgyűlés foglalkozik a dologgal s hogy szerencsésen vagy szerencsétlenül e, egy német társaság veszi kezébe a földgáz kihasználásának ügyét, újból foglalkoznunk kell a földgázzal Makó érdekei szempontjából.

Makó csak Jeruzsálemtől érik messze, de nem a földgáztól, mert a képviselőház mai ülésén már szó volt arról, hogy Aradig okvetlenül kiépítik a földgáz vezetéket s ami már Aradon van, azt tán mégse oly messze tőlünk, hogy azt el ne érhessek különösen, ha azok előnyökkel van egybekötve mint a földgáz.

A „Makói Független Újság” annak idején számszerű adatokkal bebizonyította, miszoda mérhetően haszna volna Makó város közönségének, ha földgázát használnának, fűtő és világítószertül Makón, most pedig, hogy a képviselőházi tárgyalásokból nyilvánvaló, hogy mennyire szabhatja a földgáz kihasználó vállalat a földgáz árát egyenesen szédítő az a gazdasági perspektíva, amibe bepillantást nyerünk.

A földgáz ára köbméterenként 12, 8, 4 és két fillérben van megszabva. Az utóbbi nevetégesen eszékély árak, bizonyára a közvilágítási és közüzemek céljait szolgálja. De a 12 filléres köbméterenkénti ár is azt jelenti, hogy Makó város lakosságának a fűtés, a világítás, minden egyes háztartás, tüzelőszert szükséglete a negyedrészébe fog kerülni annak, mint amibe a tüzevaló és a világítás, a béke időben került. A mostani másra árákról, nem is beszélünk.

Makó ipara is rendkívül sokat fejlődhet, ha ilyen olcsó tüzelőszert áll az iparvállalatok rendelkezésére.

A földgáznak Makóra való vezetése természetesen nem márióholnapra való munka. Évekig fog tartani, míg a vezetéket Aradig elkészül. Így a most alkotás alatt

levő törvény 10 évre maximálja azt az időt, amely időponson be kell Arad földgázzal okvetlenül ellátandó.

Makó város közönségének az volna érdeke ez ügyben, hogy a Makói földgáz-vezeték ügye az aradival együtt intézetessék el, hogy ezen az időn belül Makó is hozzájusson a földgázhoz, de lehet, hogy a nagyváradi-szegedi vezetékek után még hamarabb hozzájuthat, ami megbeszélhetetlen előny lenne városunkra nézve.

A leauóbbi évtizedek legnagyobb fontosága kérdése ez s megvagyunk győződve, hogy Makó város inféző körélt is foglalkoztatja ez a kérdés s mihelyt törvényerőre emelkedik a földgázról szóló javaslat, érintkezésbe fog lépni a földgáz hasznosító vállalattal Makó városának földgázzal való ellátása miatt.

Makó város közönsége pedig az eljövendő boldogabb kor reményében türelemmel fogja bevárni azt az időt, amely meg fogja váltani a jelenlegi s a jövőben még fokozódó nehéz gondoktól, mely a tüzelőszert és világítási anyagok beszerzése és folytonos áramlata-dése alakjában folyton nyugtalanítja.

A politikai hírei

A földgáz a képviselőházban. — Uj horvát miniszter.

Makó, január 22.

Ma négy erdélyi képviselő beszélt a földgáz-jelentéshez s három köztük az igazság meggyőző erejével azt fejtegette, hogy az erdélyi részek iparban leggazdagabb városai mellette vannak. Erdély ipari és gazdasági érdekeit csak úgy látják megóva, ha a földgáz hasznosítása állami monopólium marad. Érdekes, hogy munkapárti oldalról is hangzott el ilyen vélemény: a szász Copon Traugott mondotta el kifogásait. Az ellenzék két kiváló tagja: Ugron Gábor és Bethien István gróf szállott sikkra a szerződés ellen. Mind a kettő belemélyedt a kérdés tanulmányozásába és az erdélyi föld forró szeretete sugározott ki beszédükből. A vitát hétfőn Csermák Ernő folytatja. utána sorrendben Batthyány Tivadar gróf, Rakovszky István, Polónyi Géza, Földes Béla, Bartos János, Esterházy Mihály gróf, Zboray

Miklós, Sümegi Vilmos, Huszár Károly és Sztérenyi József beszélnek.

A képviselőház mai ülésének végén az elnök bemutatatta a miniszterelnök átiratát, arról, hogy

a király Pejeceevich Tivadar grófot horvát miniszteri állásból s a miniszterelnököt is a helyettesítése aó. fölmentette és horvát miniszter Hídeghéthy Imre szerénnyegyel főispánt nevezte ki.

Újból támad az orosz

Minden támadását visszavertük

Montenegró lefegyverzése

Események a nyugati harctéren

Budapest, jan. 22.

Orosz hadszíntér:

Tegnap az egész északkeleti harcvonalon ágyuharcok voltak. Wolhyniában Besztiánynál csapatunk orosz portyázó különítményeket visszavetettek. Ellenség ma reggel besszarábiai frontunk egyes részei ellen újból támadásba kezdett, visszavertük.

Olasz hadszíntér:

Az olasz tüzérség tevékenysége tegnap a tengerparton több szakaszon élénkebb volt, mint az utóbbi napokban. Rivát is újból nehéz ágyukból bombázták.

Délkeleti hadszíntér:

A montenegrói hadsereg fegyverletétele folyamatban van. Osztrák-magyar csapatok e célból minden ellenségekedéssel felhagyva megkezdték előnyomulásukat.

Az ország belsejében a montenegrói katonák, ahol osztagainkkal találkozunk fegyvereinket tartoznak letenni, ahol ez ha ellenállás nélkül történik, illetőségi helyeiken megfelelő felügyelet alatt foglalkozásukhoz visszatérhetnek, aki ellentállást tanusít, az erőszakkal lefegyvereztetik és hadifogságba jut. Ez a megoldás, a mely úgy a katonai indokokról, mint az ország és lakosság sajátosságainak megfelelő, alkalmas arra, hogy a háború által évekig sújtott Montenegrónak békéjét a legrövidebb idő alatt visszaadja. A montenegrói főparancsnokság ilyen értelemben értesített. Hófer.

Berlin, január 22.

Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Ipektől délkeletre egy aknával az ellenséges árkokat 70 méter szélességben szétromboltuk. Az ellenség a Mosen és a Vogézek közötti állásait, valamint arcvonalunk mögött számos helyiséget eredménytelenül ágyuzott.

Keleti hadszíntér:

Smorgon és Dünaburg előtt tüzérségi harc volt.

Balkán hadszíntér:

Semmi ujság.

Ablakredőnyök önműködővel minden nagyságban kaphatók a PALLAGI-cégnél.

Mennyi hadisegélyt kaptak a makóiak?

Egy év alatt — egy millió
Makó, január 22.

A háberu bizony sok makói családot szerített a hadisegélyre s bizony a folytonos bevonulások csak növelik azon családok számát, kiknek az állam hadisegélyt utalványoz. Az elmúlt évben Makón körülbelül kétfélezeröttszáz család részesült hadisegélyben s a hadisegélyek összege jóval felülmúlja azon összeget, mint amely összeg állami adókban befolyik Makó város költségvetésébe. Míg az egyenes állami adók összege az 1915. évre 451.378 koronát tesz ki, addig a Makón kiosztott hadisegélyek 5000 korona híjjával egy millió koronára rúgnak.

Az egyes hónapokban a kiosztott segélyek következőleg oszlottak el: Januárban 66837, Februárban 59102, Márciusban 76097, Áprilisban 86785, Májusban 86966, Júniusban 70998, Júliusban 80996, Aug. -ban 86611, Szept. -ben 77524, Októberben 88054, Novemberben 86713

Decemberben 98370 koronát osztottak ki hadisegély fejében s ez az összeg a januári bevonulások következtében még emelkedni fog. Bizony nagy munka ily nagy összegnek oly apró lételekben való szétosztása, dícséret illeti a derék Szankovics tanácsos buzgó gondját, amely ezt s nehéz s fáradságos munkát a legnagyobb rendben s fennakadás nélkül végzi.

Makóiak üzenete az orosz hadifogságból

Tizenhat makói egy városban
Makó, jan. 22.

Messze Aziából érkezett ma egy levelezőlap, amely 16 makói ember soráról ad hírt, kik valamennyien egy városban vannak s mint jó makóiakhoz ők is összetartanak a testvéreikként élnek, messze Aziában, s omorsu rabságban.

A tizenhat makói ember neve a következő:

Szalárdi Ferenc Zoltán-utcai lakos, Dávid István Damjanics-utcai lakos, Biró József Kiszrad-utcai lakos, Molnár József, Jákos Imre, Szalai Károly Bárány-utcai lakos, B. Nagy Ferenc, Gera Imre, Igaz András, Patkós Imre, Hajdu Ferenc, Hajdu István csókási tan-nyai lakos, Horváth József kőmi-ves, Baktai Sándor és Katona György makói lakosok.

Mind a 16 an egészségesek s együtt vannak Tschardschuj ássiai városban. Mind a 16 an boldogabb új esztendőket kívánnak s arra ké-

rik hozzátartozóikat, hogy küldjenek nekik hasznos tárgyakat, ha már nem láthatják hozzátartozóikat, legalább képmásukban gyönyörködjenek.

Az érdekes levelezőlap még a múlt év decemberének 10-án íródott s 40 napig utazott Aziából — Makóra.

Makói ember öngyilkos kísérlete

Beretvával átvágta a forkát
Makó, január 22.

Az elkeseredés ma majdaem a halálba kergetett egy derék makói gazdát, kinek fiai sorsa, kik a harcútereken küzdenek, annyira szívón fektet, hogy szerető apai szíve nem bírta elviselni, hogy valamennyi hozzátartozója távol vannak tőle s inkább a halálba akart menekülni, amde a gyorsan alkalmazott orvosi segély megmentette az életnek. Az öngyilkos kísérletéről tudósításukat következő: Jóó Dániel Battványi-utcai gazdálkodónak már 4 fia és 3 veje küzd a különböző harcútereken. Az öreg Jóó nagyon sokat kesergett efelett, most 17 évi, mitör a legkisebb fia is berúgott, végkép elkeseredett s öngyilkosságra szánta el magát.

Ma délelőtti kikészítette beretváját azal, hogy vasárnapra megborostválikozik. Felesége mit sem sejtve otthagyta az öreget, amde alig ért a konyhába, midőn rémes hörgést hallott. Benézett a szobába, airémülve látta, hogy férje, ott hever a padlón, toroka át van vágva.

Az asszony nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem lármát csapott, a szomszédok összeszaladtak egyikük orvosért rohant. Jó szerencsére nyomban megjelent dr. Paku Imre városi főorvos, aki nyomban segí eít a súlyosan sérült emberen.

Most nagy betegon fekszik lakásán az öreg Jóó Dániel, kívül megígértették, hogy többé nem gondol öngyilkosságra, hanem irrellemmel várja be a rossz idők végét.

NAPI HIREK

Neptár. Január 23. Vasárnap. Róm. ka. h. és Protest. B. 3. B. A. Görög orosz. Jan. 10. C. N. Gerg. Nap kel 7 óra 40 percekor, nyug-szik 4 óra 44 percekor.

A hétfői közgyűlés. Makó város képviselőtestülete hétfőn tudvalevőleg rendkívüli közgyűlést tart melyen 52 városi képviselő interpellációját fogják tárgyalni az utcákon és köztereken utatett fák kivágása dolgában, amely úgy egész kevarodást idézett elő Makón, mert igen sokan neki estek a házaik előtt ültetett fáknak s kivágásták, ami által mezőrendőri kihágást követnek el, mert már egyik számunkban az illető törvényt is idéztük, mely szerint a fák kivágása tilos, mert

azok, ha már meggyökeredtek a város tulajdonát képezik. A képviselőtestület igen helyesen esolekszik, ha elfogadja a tanácsbölcsen szerkesztett határozatát ez ügyben, mely úgy kívénja s kérés megoldását, hogy szabályrendeletet törvöz az utcák és terek befásítására vonatkozólag, amelyben biztosítva lesz az ültetendő fák tulajdonjoga. Ez a szabályrendelet minden jogos igényt kifog elégiteni s ezért a tanácsnak ez ügyben teendő okos javaslatát a képviselőtestületnek eikell fogadnia.

Az újonnan megválasztott presbiterium első ülése. A makói református egyház újonnan megválasztott presbiteriuma vasárnap tartja első ülését Nagy Károly elnökségben. A gyűlésen az újonnan választott presbiterok leteszik a hivatalos esaut s többek közt a fogymaástitiumi bioktatásra vonatkozó esperesi leiratot tárgyalják. Ugyancsak ez alkalommal előterjesztik a tantesztet jelentést és Kasi Gyula jelentését a Hegedűs énekhar mul. evi munkadéséről.

Az állandó választmány ülése. Makó város állandó választmánya ma ülést tartott, melyen a hétfői közgyűlés tagjai készítették elő.

A rendőrség első libái. A makói rendőrség igen dícséretes működést fejtett ki az élelmiszer drágaság leállítására körül, így lehetővé tette, hogy a makói közonség a drága baromfiarok dacára, a rendőrség által kiadott jegyek segítségével 3 kor. 20 fillérjével kapja a hízott liba kitogramját. Ezeal aztán igen sokan visszaélték úgy, hogy nem azok vették igénybe az ilyen olcsóbb libákat, akiket a rendőrség meg akart védeni a drágaság elől, hanem a másói jómódu és gazdag emberek akiknek módjukban állott a magasabb árakat megfizetni. A libakereskedelem is nehez helyzetbe jutott ezáltal, mert annyi sok libát kellett így a libapesenyét kedvelőknek kiadni, hogy alig jutott már a mai esekéyrebb hozatalok mellett az export esujaira. A makói rendőrség aztán ma véget vetett ezeknek az állapotoknak, amennyiben mai apdól fogva olcsó libák vásárlására kizárólag csak a szegényebb néposztály tarthat igényt s ilyen jegyek csak is a szegényebb embereknek lesznek kiszolgáltatva a rendőrségen.

Iparos tanoncok felmentése. A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete értelmében azon mesterek, akik tanoncokat a II. félévben is (február 1 től június 30 ig) felmenteni ohajlják az iskolabjárás (közismoreli vagy rajtanulás alól), ezt újból kérelmezni tartoznak. Akik ezzel az engedéllyel élni kívánnak az iparos tanonciskola igazgatóságához címzett e tárgyra megokolt kérvényeiket legkésőbb e hó 31 ig tartoznak a tanonciskola igazgatójának beadni.

Halálozás. Sulyos csapás érte Bagaméri Sándor vármegyei írdatisztet, leánya, Bagaméri Izabella 9 éves korában hosszas betegség után szombatra meghalt. A kis halottat vasárnap délután 3 óraker temetik. A mélyen sulytolt szülők iránt általában a részvét.

Megmarad a hadiadó 1916. ban is. A pénzügyminiszter rendeletben tudatja a vármegyéek törvényhatóságával, hogy a hadiadó

1916 ban is életben marad. Ezért a törvényhatóságoknak meg kell választaniok az adófizetősímáási bizottságokat. Minden törvényhatóság három-három tagot választ. Ha azonban a törvényhatóság területén ügyvédi kamara vagy kereskedelmi és iparkamara is van, akkor a törvényhatóság csak egy rendes és egy póttagot választ, míg a másik két tagot a kamarák választják meg. Mivel pedig a választásokat már februárban meg kell ejteni, ezért rendkívüli közgyűléseket fognak tartani mindentütt, ahol a rendes közgyűlés csak márciusban lenne.

Rendelet az árviz ellen. A földmivélésügyi miniszter leiratot intézett dr. Galambos Ignác polgármesterhez, amelyben felhívja, hogy a szántóföldeket az árviz ellen miként kell megvédeni. Ha szükséges, akkor a közmunkaerőt is ki kell rendelni az árvizveszedelem leküzdéséhez — írja a miniszter — s a közmunkaerő kirendelésére már előre kell fogantositani az intézkedéseket.

A katonatiszt drámája. A kártyaasztal áldozata lett volna Müller Fried porosz pionier hadnagy, ha józan esze nem diadalmaszkodna az elavult felfogás fellett. Minthogy katonatiszt nem maradhatott, beállt a polgári élet harcossai közé, ahonnan azonban a kitört ülésháboru újból a harcmezőre szólította és a kitűnő katonna egyik diadalt a másikat után vivja ki s újból viszacszeri rangját s slayeri azt a leányt is, ahiért először rangját otthagyta. Ezt a pompás drámát kitűnő előadásban mutatja be az Uránia színház vasárnap előadásában s a legkitűnőbb színészek, jeleskednek a pompás siker előállításában. A kitűnő darabot egész sor szebbnél szebb darab követi.

Közbevitel tétlenség. Putnoki Ferenc címére távirat érkezett Irixből. Hányos esztéke miatt a posta nem tudja kézbesíteni. Jelenkezzen érte a postán.

Ethunyt hős hazaszállítása. Antal István földeski lakos József nevű fiát, aki Miskolcban 1914. december 29 én hősi halált halt, folyó évi január hó 19-én Eski-maltata és Dravenyák Pál miskolci temetkezési intézete által hazaszállította.

A sertéskereskedés igazolványos van kötvé. A belügyminiszter konkrét esetek kapcsán kimondotta, hogy a terménykereskedés gyakorlásához csupán arra van szükség, hogy a terménykereskedéssel foglalkozni szándékozók eb-beli szándékukat előzetesen bejelentsek az illetékes hatóságoknak. Es a rendelkezés tehát kevés korlátot állít a gabona elarusításnál foglalkozók működésére. Az a döntés, amelyet a sertéskereskedés gyakorlása tárgyában hozott a napokban a belügyminiszter, valamivel már szigorubb. E döntés szerint csak a nagyipar körébe tartozó sertésüzemlők felállítására van iparhatósági telepengedélyhez kötvé, míg a sertéskereskedésnek épp úgy, mint más kereskedésnek gyakorlásához csupán igazolvány szükséges. Amíg tehát a takarmánykereskedés folytatásához előgészes a pusztá bejelentés, a sertéskereskedés csak iparigazolvány mellett gyakorolható.

Olcsó tűzifa. A Leipnik és Grün szegedi utcai fatereskedő cégnek sikerült egy régebbi vétele

Eladó föld.

A nagylaki-út mentén, vasúti őrház mellett, Borotvas-tanyával szemben lévő

9 és fél kat. hold

nagyon jó gabonatermő föld eladó.

Venni szándékozók értekezhetnek Makón, Hajnal-u. 4. sz.

H. Kovács János
megbizottal.

KIADÓ FÖLDEK.

közel a városhoz gabona és hagyma termelésre Iritz Miksánál

AUGUSZTA NAPTÁR

a legjobb magyar írók a manachja.

Jövedelme a Nemzet Háza rokkant-otthona

Szépírócsimái részét írták: Bálint Lajos, Bode Józ, Biró Lajos, Drasche László Alfréd, Faragó Jenő, Hajdu Miklós, Hajó Sándor, Hevesi József, Hervey Frigyes, Ignotus, Kosztolányi Dezso, Kozma Andor, Krudy Gyula, Lakatos László, László Miklós, Márkus Mihály, Molnár Ferenc, Nádas Sándor, Pekár Gyula, Porcsol: Kálmán, Révész Béla, Sebők Zsigmond, Szini Gyula, Tornay Csóti, Vajda Ernő.

Az Augusztai naptár ára 1 korona.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában vagy az Augusztai-Alap központi irodájában (Budapest, Károly-körút 3.) Postaköltségül 20 fillér, ajánlott küldés esetén 45 fillér mellékelendő.

Mindenkinek szüksége van naptárra. A legjobb naptár az AUGUSZTA NAPTÁR. Mindenki vegye meg, mert ezzel rokkant hőseinken segít!

Törkölymag

kapható Iritz Miksánál.

Figyelem!

Uj vízmentes ponyvák, morzsolók, mérlegek, szecskavágók, répavágók és a legújabb súlyesztős rendszerű centrálbobbín és karikahajós

varrógépek

gramafonok és a legújabb hanglemezek olcsó árban beszerezhetők

Glück Samu cégnél

M e g h i v ó.

A makói ipar és kereskedelmi társulat T. ez. részvényesei az 1916. február 2-án délelőtt 10 órakor a társulat helyiségében tartandó rendes évi közgyűlésére ezennel tisztelettel meghívotnak

Tanácskozás tárgyai:

1. Három közgyűlési taguak kirendelése a jkv. hitelesítésére.

2. Igazgatósági jelentés az 1915-ik üzletévről, felügyelő bizottsági jelentés és ennek kapcsán az 1915-ik évi mérleg megállapítása s a felmentvény iránti határozat, valamint a tiszta haszon hovaforrása, tartaléktöke és osztalék megállapítása.

3. Három felügyelő bizottsági rendes és két póttagnak egy évre való válaszsása és fizetések megállapítása.

Megjegyeztetik, hogy az 1915-ik évi mérleg, igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentés a közgyűlést megelőző 8 napon belül az intézet helyiségében kifüggesztetvén ott megtekinthetők Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg részvényét a közgyűlést megelőző napon 4 óráig a pénztárnál letenni. Makó, 1916. január hó.

Igazgatóság.

Eladó járandó

a lelai-út mentén

egy járandó

Takács István szomszédságában van. Értékesíteni lehet:

Fazekas P.

tulajdonossal, Borzsa út 109. sz. kis csorgó mellett.

Házi áldás

minden háztartásban egy

légnyomású

mosógép.

Beszerezhető:

BULÁCSI JÁNOS
gépraktárában Makón

Massej Harrys

aratógép tulajdonosok aratásra manillát azonnali átvételre megrendelhetik

Halász A.

gépraktárában Makón.

Néhány darab új Massej Harrys aratógép szintén azonnali vételre kapható.

Aldiknek használt manilla zeákja van eladó, megveszem.

ORVOSOK

szegediek, mint legfontosabb kórházunk orvosi szaki a:

Mell-Karantén

Köhögés

szegediek, mint legfontosabb kórházunk orvosi szaki a: Mell-Karantén. Köhögés. Szegediek, mint legfontosabb kórházunk orvosi szaki a: Mell-Karantén. Köhögés.

Eladó ház hely

A Lonovics-sugárton, az Erzsébet-szeretetházzal szemben lévő

550 négyszögű sarokház

telek eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgálnak Hajnal-utca 4. szám alatt

H. Kovács János

POOR ENDRE

gyorsforgó motorok és gépek

VILNACRÉN

gyorsforgó motorok és gépek, szegedi, székelyi, erdélyi és magyarországi kőszelvények

Vilna hajó, Vilna szappan és készlet szor.

Ára: Vilna szor 1 koronára, Vilna hajó 1 koronára, Vilna szappan 70 fill. Készlet szor 1 koronára

Elismert legjobb motorok!

Vilnaci gyári "Körösi" Diesel motorok

Szivattyú

és benzindizel motorok. Csapógerintésű benzin- és gázmotorokból. Beállítás, javítás, szerelés.

Nyersolajmotorok

hosszútávú motorok. Hűtési rendszerrel. Budapest, V. Kálvária-utca 4. szám. Szegedi érdeklődés esetén küldjétek meg a legújabb katalógust! Kedvező áron szállítjuk!

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban